

Nf. 12

20
19 an

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
P R O R E C T O R
GEORGIVS FRIDERICVS
MEIER

PHILOSOPHIAE PROF. PVBL. ORDINARIVS
ET ACADEMIAE SCIENTIARVM BEROLINENSIS SODALIS

NEC NON EIVSDEM

DIRECTOR
ET RELIQVVS
SENATVS ACADEMICVS
ANNA SACRA
PENTECOSTALIA

AD D. XXV. MAII

INDICANT

t.

ADDITA HISTORIA
DOCTRINAE NICOLAI CLEARDI
DE MVHAMMEDANORVM AD CHRISTVM
CONVERSIONE.

HALAE MAGDEBVRGICAE LITTERIS HENDELIANIS.

ADRIANUS FRIDERICUS
RECTOR
GEORGIVS FRIDERICVS
MILLER

RECTOR DEI SCHOLAE
PRAESIDIUM

DIRECTOR
SCHOLAE
FRIDERICVS
MILLER

RECTOR

FRIDERICVS
MILLER

FRIDERICVS
MILLER

n Actis Apostolicis relatum legimus, die, cujus jam recolitur memoria, per miraculum, Arabica quoque lingua gloriosissima & salutis feracissima Evangelii mysteria hominibus cœpisse nuntiari. Ex Europa ut tale præconium iteretur, directum in Asiam atque Africanam, ubi nationes habitant muhammedicæ, Arabico utentes sermone, sæculo XVI. mirus & strenuissimus extitit hortator NICOLAUS CLENARDVS, Brabantinus, qui quadragesimo secundo sæculi illius anno vitam cum morte commutavit.

Hortabatur, ut sacrum adversus Muhammedem suscipiatur bellum, falsoque illius dogmate confutato, & salutis aperta janua, gentes, ejus consecratrices, in veræ religionis viam revocentur. Refutationem, docuit, ad omnes Muhammedanos dirigendam esse, solidis firmari oportere rationibus, & proferri sermone, qui a Moslemis intelligatur, ore stiloque adhibito, ac humanitate condiendam. Arbitrabatur, corruptis a Muhammede gentibus omnibus lucem veritatis adferendam; sed consilium quoque amici memoravit, qui ante omnia magnæ Hispanorum partis rationem habendam esse duxit, quam sectæ hujus contagio vitiaverat.

Mysteria moslemicæ superstitionis, atque rationes, quibus contra evangelium nitatur, censente CLENARDO, cum oportet investigando

) 2

per-

Actis apostolicis, c. II, 11.

Suscipiat bellum. Nicolai Clenardi Epistolarum libri duo, Antwerpia, 1566. pag. 35. num. 15. p. 62. n. 25. 30. p. 63. n. 15. p. 64. n. 25. p. 195 n. 30. p. 216. n. 30.

Dogmate confutato. 62. num. 20.

Aperta janua. 47. num. 25.

Religionis viam. 51. num. 30. p. 62. num. 20.

Hispanorum partis. 28. num. 5.

perspexisse. qui contra illam recte pugnare velit. At, eodem monente, quæ vulgo in Muhammedem jaçantur, sæpe valde inania sunt: nec credi fas est, si quid latinorum libris Muhammede exprobratur; sed, quod ipsi profrentur in libris suis, hoc arripiendum est, & oppugnandum. Maxime autem ex Alcorano & Sunna depromi debent, quæ refutari velimus. Item jacula tentare convenit, quibus Muhammedis pugnare solent defensores. Expedi latine reddi, quicquid in superfluitate ista positum est; ut cum doctis theologis communicari possit.

Ex opinione CLENARDI, disputationis cardo hic est. Probari oportet, quæ a nobis Iudæisque habentur, scripturas sacras, mansisse integras; evangelio præsertim nos uti pristino, & sic illud intelligere, quemadmodum intellexerint rei christianaæ proceres; perpetuum fore evangelium: sicut nos veteribus libris in Iudæos pugnemus, non armis; ita par esse, ut, teste Evangelio, nos confutent: Christum esse Deum, a Iudæis cruci adfixum, occisumque; humani generis redemptorem. Ostendendum est, sacerdotium Christi, legemve nec abrogatam esse, nec fore, ut unquam abrogetur: ipsos nihil agere, nisi ex novo aut ex veteri testamento demonstrent, successurum Christo Muhammedem: quod leges ceremoniales, Evangelio prodito, antiquitate sint, minime in ejusmodi successionem quadrare. Declarari convenit, Muhammedem non fuisse verum prophetam, multo minus Christo superiorem. Rejiciendus est personatus iste consolator. Altera certandi ratio in ipsa legis Muhammedicæ, Alcorani & Sunnæ, ratione consistit; utpote in quibus pleraquæ perridicula sunt. Verum enim vero, nisi supradictam doctrinam stabiliveris, frustra prolatis Sunnæ naniis, Moslemi oppugnabuntur.

Non Latino sermone contra Muhammedanos disputandum. Id vero si nihilominus quis facit, is vibrat enssem, quem illi haudquaquam sentient. Arma capienda sunt, quæ hosti infligant vulnera. Arabica lingua opus est, si dirum istum orbis incubatorem prosligare velimus.

Pugnare velit. p. 28. n. 10. & 15. p. 33. n. 5. p. 43. n. 35. p. 62. n. 20. p. 63. n. 5.

Et oppugnandum. 28. n. 10. p. 33. n. 5. p. 43. n. 35. p. 44. n. 1. p. 197. n. 30.

Solent defensores. 29. num. 1.

Theologis communicari. 33. n. 10. p. 44. n. 5.

Moslemi oppugnabuntur. p. 28. num. 25. & 35. p. 29. n. 5. p. 34. n. 5. &c.

p. 51. n. 20.

Latino sermone. pag. 37. n. 20. p. 62. n. 35. p. 215. n. 30.

Haudquaquam sentient. p. 34. n. 20.

Infligant vulnera. p. 62. n. 30. p. 216. n. 35.

Opus est. p. 33. n. 5. p. 35. n. 25. p. 52. n. 30. p. 62. n. 30. p. 219. n. 1.

mus. Superioribus temporibus latinorum græcorumque concilia habita sunt, & in iis agitata controversiæ. Id sine linguæ communione fieri non potuisset. Nam si christianorum nemo Græce scivisset, quid attinisset tales agi conventus. Si Lutherani nullam cum Romana ecclesia sermonis haberent societatem, sed sua quadam peculiari lingua libros de opinionibus suis conscriberent, hasque docerent publice in concionibus, operæ certe faceret pretium, qui eo consilio linguam disceret hæreticorum, ut errores posset confutare. Arabici vero sermonis idioma, quod vulgo vernaculum est, non expedit addiscere, sed illud, quo conscripti sunt Alcoranus, & cæteri codices, quibus Moslemorum dogmata continentur. Itaque consulum est, operam navare, ne desinat Europæ ejusmodi libri. Quodsi bibliothecam nostram ornamus gentilium libris, Platone, Aristotele, atque etiam Homero & Luciano, cur non aderunt libri, in quibus de religione pugna est.

Eminus stylo, oratione coram imperi debet ista errorum acies. Ibi nobis aliquando pugnandum est, ubi Muhammedicum dogma aperte profitentur; nullum est certamen, ubi nemo se hostem præbet.

Causæ, quibus nos ad salutarem Moslemici populi curam adduci oporteat, hæ ab illo in medium proferuntur. Mali magnitudo remedium poscit. Isto arabicarum literarum præsidio Cæsaris legiones adjuvari convenit, & conjunctis copiis, Muhammedis incubationem tandem propulsari. Ut ne nobis Muhammedanorum salus neglectui sit, caritas postulat. Ad nos pertinet, quod illi pereant. Ab evangelio discedentem, quantum licet, revocare debemus. Errores, quibus gens Moslema involuta tenetur, turpes sunt, hædi, impij, pestiferi. His obscuratur reparator generis humani, Christus, & ab illo homines abstrahuntur, adeoque miserimi sunt. Accedit, quod superstitione ista disiectarum a Christo nationum tanta sit multitudo. Hæresis enim hæc

) 3

- Superioribus temporibus.* p. 32. n. 10.
Posset confut. re. p. 31. num. 30.
Dogmata continentur. p. 62. n. 35.
Pugna est. p. 197. n. 25.
Eminus stylo. p. 51. n. 20.
Hostem præbet. p. 43. 20.
Mali magnitudo. p. 29. n. 20. p. 215. n. 25.
Tandem propulsari. p. 51. n. 30. p. 218. n. 35.
Caritas postulat. p. 32. n. 5. p. 218. n. 20.
Quod illi pereant. p. 35. n. 25. p. 215. n. 20.
Miserimi sunt. p. 29. n. 20. p. 31. n. 30. p. 32. n. 2. & 5. p. 35. n. 15. & 25. p. 42. n. 30. p. 47. n. 25. p. 51. n. 10. & 30. p. 62. n. 5. & 25. p. 215. n. 20. & 25.

hæc totum fere terrarum orbem occupavit. Quid est hodie ecclesia christiana, si spectes addictas Muhammedi gentes? Nimirum quod olim Judæa fuit, cum reliquo orbe comparata. Eo magis autem dolenda est nationum harum jactura, quod homines alioqui satis pii sunt. Refutatio falsissimarum opinionum, quibus irretiti sunt, theologiæ pars est. Nullum ex arabicæ linguæ studio meliorem possumus reportare fructum, quam si eam ad propagandam religionem nostram accommodemus. Certe id facere theologi est officium.

Successus spem diuerse exprimit Clenardus, dicens: Si Christus adfuerit, aliquot e gentibus perditis in salutis viam revocatum iri; fortassis eventurum, ut salutis janua tot nationibus aperiatur; spem esse, ut ille in viam aliquando redeant.

Attendamus, quomodo refellat, quæ consilio possint opponi. Illis autem occurrit, qui Muhammedanorum pertinaciam, multitudinem, antiquitatem, longinquitatem, curæque circa eosdem novitatem obicere solent. De pertinacia hæc ejus est ratiocinatio. Dicit: Muhammedanos nec rationibus nec miraculis moveri. Quod si bonum credatur argumentum, omnes in Judæa cessare debuisse apostolos. Cur enim conarentur ad Christum convertere, quos Christus ipse nec ratione nec miraculo commoverit. Sæpe nos peccare, sæpe moneri; & vix tandem aliquando respicere. Petikum a multitudine argumentum sic solvit. Non esse hæresin ejus generis, ut numero crescat hæreticorum: & quamvis, uno vel fortissimo milite prostrato, non confestim labascar acies; tamen, si vere concidat unus Arianus, de universa Arianorum caterva actum esse. Antiquitatis difficultas hoc pacto tollitur. Non derereri nos oportere, quod novem sæcula manserit secta. Veritatem temporum injuriis haud obnoxiam esse, sed tam alienam ab hoc damno, ut filia quoque temporis dicatur. Gloriam creatoris quondam tot annos obliteratam fuisse ab hoste antiquo; & tamen, apostolicis auspiciis, conditorem orbis decus suum sibi potenter vindici.

- Reliquo orbe.* p. 29. n. 20. p. 35. n. 25. p. 52. n. 10. p. 62. n. 25.
Pii sunt. p. 51. n. 10.
Theologiæ pars est. p. 43. n. 1.
Nostram accommodemus. p. 43. n. 25. p. 62. n. 15.
Theologi est officium. p. 33. n. 30.
Si Christus. p. 62. n. 20.
Fortassis eventurum. p. 47. n. 25.
Spem esse. p. 51. n. 30.
Aliquando respicere. p. 211. n. 20.
Actum esse. p. 52. n. 20.

vindicasse, spurcitie tot idolorum profligata. Idem in superstitione Muhammedis futurum. Hunc hodieque tam esse futilem, quam, cum uno fugeret comite, Abubecro: nec enim secula multa naturam mendacii mutare potuisse. Itaque tam nos etiamnum esse potentes adversus Muhammedem, quam initio crescentis dogmatis fuimus. Contra obiectam sectæ longinquitatem ita respondetur. Fortassis putare nonnullos: hanc nationem longe a nobis distare: hereticis vero hætenus obviam eundem esse, quoad nobis ab illis periculum sit; nec continuo contra eos arma capienda, a quibus tutam agamus vitam. Tantum adversus Muhammedem disputandum, ut nostri incolumes ferventur, nec in falsam religionem se præcipitent. Id si probetur, nos contrahere & in angustum deducere caritatem. Quasi vero contra **LUTHERVM** pugnatum sit, non, ut ipse respisceret, sed ne alios secum in perniciem traheret. Imo vero quicumque ab Evangelio discedat, eum, quantum liceat, a nobis revocandum esse, vel ultra Sauromatas versantem. Novitatis invidiam his verbis declinat: suam hanc de juvenda religione sententiam plerisque videri novam. Verum enim vero nequaquam ideo dissimulandum esse vulnus, quod verus sit: sed, quando sit vulnus grave, faciendam esse medicinam. Quodsi majores nostros turpiter cessasse credamus, eadem in nobis hæreat turpitudine, necesse esse, si in cessando illos imitemur.

Tum invehitur in christianorum, maxime principum & doctorum, negligentiam. Pigriria arguit antiquos reges, qui nascenti malo non statim adhibuerint remedium, antequam ex Arabia serperet in Græciam. Indignissimum esse, inquit, & valde dolendum, quod majores nostri tot sæculis cessaverint, neglectisque tot nationibus, quæ a Christo di-junctæ sint, magna cum clade religionis christianæ, Muhammedem passi sint regnare; quod nullus exortus sit, qui, eum impia secta in disputationem descenderit. Omnes alias disciplinas suos habere cultores; qui hanc sequeretur viam, ut Moslemos stylo, quem sentirent, oppugnaret, neminem exiitisse. Non reperiri apud nos monumenta dictæ sectæ tam enucleata, ut, si quis cum Muhammedanis

Crescentis dogmatis. p. 52. n. 15. 25.

LUTHERVM; ipsum hic quidem hæreticis annumerat auctor; sed alibi eidem favere deprehenditur.

Sauromatas versantem. p. 31. n. 30. p. 32. n. 1. p. 35. n. 20.

Illos imitemur. p. 35. n. 25. p. 52. n. 30. p. 217. n. 25.

In Græciam. p. 29. n. 20. p. 32. n. 20.

Neminem exiitisse. pag. 35. num. 15. p. 51. n. 20. p. 52. n. 25. p. 62. n. 20. p. 215. n. 25.

nis congregari velit, quænam sint eorum mysteria, indubitate possit asseverare. Neminem hucusque, quod sciret, apud Christianos linguam arabicam professum esse.

Nec minus præposteris agendi modis culpar, aliis sola vi rem aggredientibus, aliis ad argumenta inepta, sermonemve ignorum delapsis. Queritur: perperam Christianos hucusque restitisse. Non tam studuisse illos bellum gerere cum Numa, quam ceperint libenter arma adversus Tullum. Numam, confecto cum dea Ægeria congressu, populum continuasse; Tullum vim omnem posuisse in armis. Utrumque a Muhammede expressum. Primo enim hunc novas leges, quas stupidis Arabibus imposuerit, ad Gabrielem, angelum, retulisse, quo monitore, sese omnia mentitus sit gerere. Deinde, postquam fraus in suspicionem venerit, ipsum robur induisse Tullianum; & quos arte capere non potuerit, viribus sub novi dogmatis jugum misisse. De inquisitione, quam dicunt, Hispanica, sic judicavit CLENARDVS: illa subiectos Mauros impelli, ut metu simulent christianismum. Pergit idem: quæ vulgo a concionatoribus contra Muhammedanos proferantur, sæpe valde inania deprehendi; esse vero melius, tacere, quam ridiculum sacrosanctæ religionis nostræ agere patronum. Præterea non desuisse quidem inter christianos, qui sectam pestiferam libris latinis confutarent; sed ex illis ad nationes, solius arabicæ linguæ peritas, nullum fructum redundasse.

Hæc est CLENARDI de iuvanda Muhammedanorum salute sententia; quinam ejus in illa fuerint conatus, alio loco a nobis expositum fuit. Ardor ejus in hortando & consilii incipiendo executionem incitatissimum deprehenditur; laboris vero nihil mansit præter delineationem, & vim exempli. Hoc autem fertile fuit imitationis: in ecclesia evangelicæ primum; pedetentim quoque in Romana. Sed plura subjungere vetat spatii angustia. Unum addimus: perari Cives, mone-mini & rogamini, pro nostra in vos pietate, ut sanctæ dies hos festos velitis transigere. Propinquantis portis terriculamento sinceræ cum populo supplicationes opponamus, & vere resipiscentes, ad CHRISTVM confugiamus, Satanici belli mortisque victorem, vterunque casus fuerit, salvi apud bonum Dominum futuri.

P. P. in acad. Frid. d. XXIII. Mai. 1696.

Possit asseverare. p. 33. n. 5.

Professum esse. p. 33. n. 1. & 5.

Hucusque restitisse. p. 51. n. 35.

Jugum misisse. p. 52. n. 1.

Simulent christianismum. p. 43. n. 15.

Religionis nostræ. p. 63. lin. 10. p. 197. n. 30.

Arabicæ linguæ. p. 35. n. 20. p. 44. n. 10. p. 62. n. 25. p. 215. n. 25.

Fc 322

ULB Halle

004 524 543

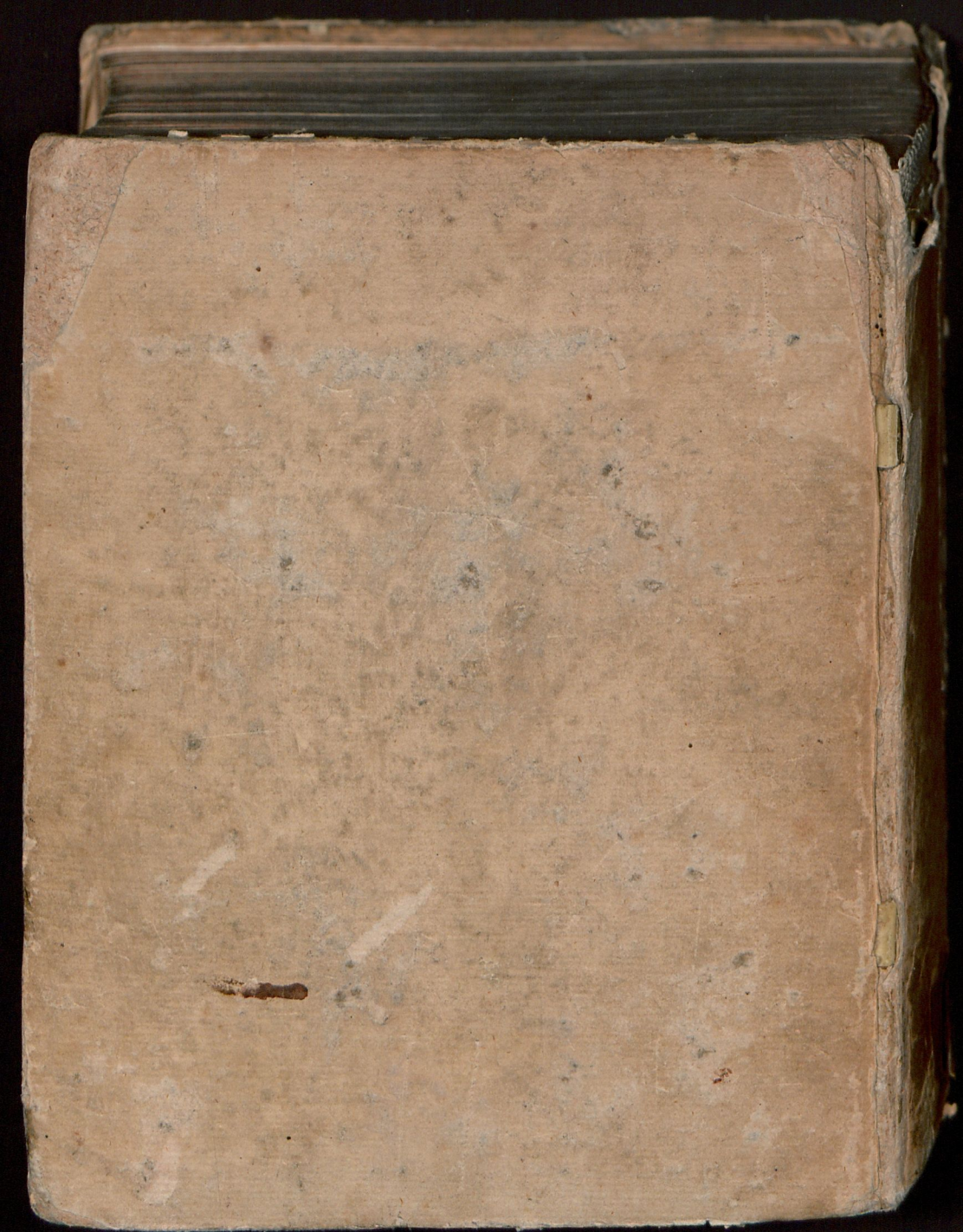
3

f
h

MG

Farbkarte #13

B.I.G.

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
P R O R E C T O R
GEORGIVS FRIDERICVS
MEIER

PHILOSOPHIAE PROF. PVBL. ORDINARIVS
ET ACADEMIAE SCIENTIARVM BEROLINENSIS SODALIS

NEC NON EIVSDEM

DIRECTOR
ET RELIQVVS
SENATVS ACADEMICVS

ANNA SACRA
PENTECOSTALIA

AD D. XXV. MAII

INDICANT

t.

ADDITA HISTORIA
DOCTRINAE NICOLAI CLEARDI
DE MVHAMMEDANORVM AD CHRISTVM
CONVERSIONE.

HALAE MAGDEBVRGICAE LITTERIS HENDELIANIS.